

Jaarverslag integriteit

Inleiding

Bestuurlijke integriteit

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. Zo zijn er gedragscodes vastgesteld voor de raad en voor het college.

De burgemeester

De burgemeester heeft de bijzondere taak om de bestuurlijke integriteit van zijn gemeente te bevorderen. Deze verantwoordelijkheid is vanaf 1 februari 2016 wettelijk verankerd in de Gemeentewet. Onder die verantwoordelijkheid valt in ieder geval het in preventieve zin adviseren of coachen, het aankaarten van dilemma's of –in geval van incidenten– het entameren van onderzoek. Integriteitsproblematiek wordt besproken in het Presidium.

Ambtelijke integriteit

Op grond van de ambtenarenwet (artikel 125 quater) voert het college een integriteitsbeleid om goed ambtelijk handelen te bevorderen.

Concreet betekent dat:

- a. het bevorderen van het integriteitbewustzijn en het (moreel) verantwoord handelen van medewerkers evenals medewerkers beschermen tegen misstappen door onnodige risico's en verleidingen weg te nemen;
- b. het versterken van het vertrouwen van medewerkers in elkaar;
- c. het versterken van het vertrouwen van de klanten (inwoners, bedrijven);
- d. het borgen van integriteit binnen de gemeente;
- e. zorgen voor een balans tussen het zelfstandig oordelen en handelen van medewerkers, en het voorkomen en zorgvuldig aanpakken van integriteitschendingen.

Waarden en normen

Integriteit is een belangrijk onderdeel van het professioneel functioneren van medewerkers. Dat houdt onder meer in dat handelingen en gedrag in lijn moeten zijn met belangrijke normen en waarden van een organisatie.

Kernbegrippen integriteit

De gemeente kiest voor de volgende kernbegrippen als het gaat om integriteit:

Betrouwbaarheid, onpartijdigheid, transparantie, zorgvuldigheid en dienstbaarheid.

Vertaald naar de werksituatie zijn voorbeelden hiervan: een dienstverlening die in overeenstemming is met deze kernwaarden, hoe om te gaan met eigendommen van de gemeente, activiteiten binnen en buiten diensttijd en het aannemen van geschenken.

Verantwoording 2019

De wettelijke verantwoordingsplicht is opgenomen in de Ambtenarenwet, artikel 125 quater:

"Het bevoegd gezag van ambtenaren die door of vanwege het rijk, de provincies, de gemeenten of de waterschappen zijn aangesteld,

- a.** voert een integriteitsbeleid dat is gericht op het bevorderen van goed ambtelijk handelen en dat in ieder geval aandacht besteedt aan het bevorderen van integriteitsbewustzijn en aan het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie;
- b.** zorgt ervoor dat het integriteitsbeleid een vast onderdeel uitmaakt van het personeelsbeleid in ieder geval door integriteit in functioneringsgesprekken en werkoverleg aan de orde te stellen en door het aanbieden van scholing en vorming op het gebied van integriteit;
- c.** draagt zorg voor de totstandkoming van een gedragscode voor goed ambtelijk handelen;
- d.** stelt in overeenstemming met de Tweede Kamer, onderscheidenlijk provinciale staten, de raad of het algemeen bestuur, vast op welke wijze jaarlijks verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid en over de naleving van de gedragscode."

Aantal integriteitsmeldingen in 2019

Er zijn in 2019 106 integriteitsmeldingen gedaan, waarvan 105 door raadsleden. Deze waren gericht tegen*:

- (oud) politiek ambtsdragers: 57 (waarvan 25 afgehandeld in 2019)
  - (oud) ambtenaren: 57 (waarvan 9 afgehandeld in 2019)
  - Onduidelijk: 3 (waarvan 2 afgehandeld in 2019)
- Ter verklaring van de andere uitkomst: in één melding worden vaak meerdere personen genoemd. Indien in één melding zowel over een (oud) ambtenaar als een (oud) politiek ambtsdrager wordt gesproken, wordt deze melding bij beide categorieën meegeteld.

Het Bibob beleid

Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB) beleid is vormgegeven. In 2019 zijn er zes onderzoeken uitgevoerd.

Onderstaand een overzicht van een aantal basisnormen en wat in 2019 is ondernomen op gebied van integriteit. Het gaat daarbij niet alleen ambtelijke integriteit, maar ook om de bestuurlijke integriteit.

1. Aandacht voor Integriteit

Basisnorm	Uitvoering
Bij de gemeente Bloemendaal zijn verschillende aspecten van integriteit in schriftelijke documenten vastgelegd	In 2017 is het ambtelijk integriteitsbeleid, de gedragscode voor de raads- en duo commissie leden en de gedragscode voor burgemeester vastgesteld. In 2018 is gestart met een evaluatie en het doorvoeren van aanpassingen (zoals een regeling Melding financiële belangen voor bepaalde functies binnen de organisatie). Deze zijn in 2019 zijn afgerond.
De organisatie verricht vanuit integriteitsoogpunt binnen de organisatie of binnen onderdelen daarvan periodiek onderzoek naar kwetsbare handelingen, functies en processen.	Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de controller en door de accountant.

Het politiek verantwoordelijk orgaan wordt betrokken bij de ontwikkeling en de evaluatie/verantwoording van het integriteitsbeleid.	De werkgroep bestuurlijke vernieuwing heeft in 2019 een voorstel gemaakt voor een Integriteitsprotocol en een verordening politieke ambtsdragers . Het raadsvoorstel wordt in het voorjaar 2020 besproken in de raad,
Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat het integriteitsbeleid onderdeel uitmaakt van het personeelsbeleid.	Integriteit maakt onderdeel uit van de gesprekken tussen leidinggevend en medewerkers. Ook bij werving en selectie wordt er aandacht aan besteed. (bijvoorbeeld door het voorleggen van integriteitsdilemma's).
De organisatie neemt maatregelen die misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie moeten voorkomen.	De gemeente werkt voor meerdere processen met het vier-ogen principe. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in mobiliteit.

2. Gedragscodes

Basisnorm	Uitvoering
De gedragscode is goed kenbaar voor medewerkers	De gedragscode is via intranet bekendgemaakt en te raadplegen. Bij introductiegesprekken wordt de gedragscode besproken.

3. Onderzoeken bij werving en selectie

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie beschikt over procedures in het kader van werving en selectie waarin aandacht wordt besteed aan integriteit. Deze procedures zien op het controleren van diploma's en getuigschriften, procedures tijdens het sollicitatiegesprek, het controleren van referenties en het hanteren van een verklaring omtrent het gedrag.	De gemeente beschikt over een procedure voor werving en selectie, waarin aandacht wordt besteed aan integriteit. Referenties worden opgevraagd. Een verklaring omtrent het gedrag is een vereiste voor indiensttreding.

4. Het afleggen van de eed of belofte

Basisnorm	Uitvoering
Bij de indiensttreding van medewerkers leggen deze de eed of de belofte af.	Nieuwe medewerkers leggen een ambtseed af en inhuurkrachten ondertekenen een integriteitsverklaring.

5. Nevenwerkzaamheden

Basisnorm	Uitvoering
Er is een nadere regeling voor de verplichte melding van nevenwerkzaamheden.	Medewerkers melden nevenwerkzaamheden met een formulier bij hun leidinggevende. Uitgangspunt is dat nevenwerkzaamheden zijn toegestaan, mits zij geen belemmering vormen voor het functioneren van de betreffende medewerker en/of de openbare dienst. Nevenwerkzaamheden die een goede functievervulling belemmeren of het goed functioneren van de gemeente

	in de weg staan, kunnen verboden worden. Ook kunnen voorwaarden gesteld worden aan het vervullen van de nevenwerkzaamheden. Wanneer nevenwerkzaamheden worden uitgevoerd op tijdstippen die een goede functievervulling in de weg staan, kan de gemeente de medewerker opdragen de nevenwerkzaamheden aan te passen.
De organisatie houdt een geactualiseerd overzicht bij van de gemelde nevenwerkzaamheden.	Nevenfuncties van bestuurders en gemeentesecretaris worden op de website gepubliceerd. Bestuurders dienen jaarlijks hun neveninkomsten op te geven via een webapplicatie aan een door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan te wijzen instantie en liggen ter inzage. De gemeenten hebben geen taak in de opgave zelf, wel in de uiteindelijke verrekening.

6. Maatregelen gericht op informatiebescherming

Basisnorm	Uitvoering
De organisatie stelt voorschriften vast over het kennismaken van of omgaan met vertrouwelijk informatie	Sinds 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. In het kader van de informatieveiligheid hebben alle medewerkers van de gemeente verplicht de online training iBewustzijn (4 modules en een examen) moeten volgen. Dit traject is in 2019 afgerond.
Er worden maatregelen getroffen die beogen te voorkomen dat onbevoegde derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen.	De gemeente Bloemendaal heeft meerdere maatregelen getroffen die erop toezien om te voorkomen dat onbevoegde derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Zo heeft iedereen een eigen account, niet iedereen heeft toegang tot bepaalde gegevens en tot de schijven van de gemeente. Er is sprake van autorisatiebeperking.

7. Relatiegeschenken

Basisnorm	Uitvoering
Voor het aannemen van geschenken of uitnodigingen is een regeling getroffen.	In de gedragscodes zijn regels vastgelegd voor het aannemen van relatiegeschenken. In de gedragscode zijn voorschriften opgenomen hoe medewerkers omgaan met geschenken.
De regeling bevat een meldplicht voor het aannemen van geschenken en uitnodigingen.	Geschenken dienen met een formulier te worden gemeld bij de leidinggevende. Geschenken met waarde boven € 50,- geregistreerd en teruggestuurd naar de afzender. Eens per jaar toets ethische commissie (bestaande uit gemeentesecretaris, hoofd P&O en lid OR) alle meldingen.

8. Vertrouwenspersoon voor integriteit

Basisnorm	Uitvoering
Er wordt een vertrouwenspersoon of instantie voor integriteit kwesies aangesteld. De vertrouwenspersoon kan tevens belast zijn met vertrouwenstaken voor discriminatie of seksuele intimidatie	Het hoofd P&O is aangewezen als integriteit scoördinator. Hij zorgt voor het coördineren, implementeren en bewaken van het integriteitsbeleid. Er is een interne vertrouwenspersoon, maar ook is er een externe vertrouwenspersoon die kan worden ingeschakeld.

9. Meldingsprocedure bij het vermoeden van een misstand

Basisnorm	Uitvoering
Er is voorzien in een procedure voor de wijze waarop binnen de organisatie vermoedens van aantastingen van de integriteit door de medewerkers kunnen worden aangekaart (klokkenluidersregeling).	Er is een regeling Melden vermoeden misstand (de zogenaamde klokkenluidersregeling). Hierin is een interne en externe procedure opgenomen die medewerkers dienen te volgen bij het vermoeden van een misstand. Er is een interne vertrouwenspersoon voor de regeling Klokkenluiders. Er is ook een extern meldpunt voor de regeling Klokkenluiders.
De regeling bevat toegang tot een onafhankelijke instantie	In de regeling Melden vermoeden misstand is toegang tot het Huis van de Klokkenluiders als extern meldpunt opgenomen. De melding kan gestuurd worden naar: Commissie klokkenluiders gemeentelijke overheid.

10. Overige zaken

Raadsactiviteiten	In het kader van een innovatieproject van het ministerie van BZK, is een onderzoek gestart door de kenniswerkplaats Veiligheid en Veerkracht (Verwey-Jonker Instituut) in het kader van weerbaar en integer lokaal bestuur. De resultaten zijn in 2020 bekend.
Deelname gemeentelijk delegatie aan "de Dag voor Weerbaar bestuur"	Op 12 september 2019 is door een gemeentelijke delegatie deelgenomen aan de door BZK georganiseerde dag voor weerbaar bestuur in Amersfoort. De aangeboden workshops zijn gevolgd.
Deelname burgemeester aan groepsgesprek Nederlands Genootschap van burgemeesters	Op donderdag 4 april 2019 heeft de burgemeester deelgenomen aan een groepsgesprek in het kader van de zorgplicht van burgemeesters bij integriteitsconflicten.
Jaargesprek met de burgemeester	Alle fracties hebben input kunnen geven voor het jaargesprek met de burgemeester. Die input is uitgebreid besproken tijdens het jaargesprek met de burgemeester en in een rapportage gemeld aan de CdK. Hierin is het onderwerp integriteit expliciet geagendeerd.
Burgemeestersbrief voor de fractievoorzitters	In de burgemeestersbrief ten behoeve van fractievoorzitters is aandacht besteed aan het onderwerp integriteit.
Onderzoek naar gebeurtenissen Elswoutshoek in 2014	De raad heeft besloten tot een onafhankelijk onderzoek naar de gebeurtenissen rond Elswoutshoek in 2014. Daarvoor heeft de raad op 4 juli 2018

	<p>onderzoeksvragen vastgesteld en op 13 december 2018 besloten de opdracht voor dit onderzoek te verlenen aan onderzoeksbureau Integis BV. De onderzoeksopdracht luidt: "Is er bij relevante gebeurtenissen in 2014 rond het dossier Elswoutshoek door politieke ambtsdragers van de gemeente Bloemendaal legaal en integer gehandeld?" In 2019 is het onderzoek van start gegaan.</p>
Ondermijning	<p>In 2018 is een lokaal ondermijningsbeeld opgesteld dat is toegelicht op een raadsbijeenkomst. In 2019 zijn ten behoeve van de ambtelijke organisatie meerdere ondermijningsbewustwordingsbijeenkomsten georganiseerd.</p>